

Karel de Grote-Hogeschool Antwerpen

**BIND-KRACHT
IN ARMOEDE**

BOEK 1

LEEFWERELD EN HULPVERLENING
KRISTEL DRIESSENS EN TINE VAN REGENMORTEL

BIND-KRACHT lannocampus

POD SPP Maatschappelijke Integratie
Intégration Sociale

cera

samen investeren in welvaart en welzijn
s'investir dans le bien-être et la prospérité
gemeinsam in Wohlstand und Gemeinwohl investie

PROVINCIE
ANTWERPEN

BIND-KRACHT in ARMOEDE

- **Verbinden om te versterken**
 - academische inzichten met de hulpverleningspraktijk en de perceptie van mensen in armoede
 - het geschreven woord met dialoog en training

Doel: kwaliteitsverbetering van de hulpverlening

Inhoud van het boek

- **Visie op armoede en armoedebestrijding**
- **Leef- en ervaringswereld van mensen in armoede**
- **Krachtgerichte hulpverleningsrelaties**

3

Visie van Bind-Kracht

Maatschappelijke kwetsbaarheid

- **structurele visie**
- **cumulatief proces**
- **krachtenperspectief**

Empowerment

- **structureel werken**
- **integraal en participatief**
- **kracht van de hulpverleningsrelatie**

4

10 krachtlijnen van BIND-KRACHT

5

1 BIND-KRACHT stelt empowerment centraal in de strijd tegen armoede en sociale ongelijkheid

6

**'blaming the victim'
'distancing'**

verbinding/ontmoeting

prioritaire positieve aandacht

7

EMPOWERMENT 'PARADIGMA'

= denk- én handelingskader

**geïntegreerd ethisch kader
voor de bestrijding
van armoede en sociale ongelijkheid**

8

EMPOWERMENT

is een proces van versterking waarbij individuen,
organisaties en gemeenschappen
greep krijgen op
de eigen situatie en hun omgeving

en dit via
het verwerven van controle,
het aanscherpen van kritisch bewustzijn
en het stimuleren van participatie

9

2

BIND-KRACHT vertaalt
empowerment in de hulpverlening
als werken aan
autonomie in verbondenheid

10

VIJF PIJLERS VAN EEN EMPOWERENDE HULPVERLENING

- **Het krachtenperspectief**
- **Relatie hulpvrager-hulpverlener**
- **Attitude en technieken van de hulpverlener**
- **Organisatorische context**
- **Casemanagement**

11

1. Krachtenperspectief

- **Appèl op potentiële kracht- en steunbronnen**
- **Minst ingrijpende hulpverlening**
- **Verbondenheid**

12

2. Relatie tussen hulpvrager en hulpverlener

- **Betrokkenheid**
- **Gelijkwaardigheid**
- **Verbinding**
- **Wederkerigheid**

13

3. Attitude en technieken

- **Faciliterende activiteiten**
- **Reflectief, probleemstellend, schakelend**
- **'Outreaching'**
- **Ervaringen**
- **Krachtgerichte technieken**
- **Planmatig handelen**

14

4. Organisatorische context

- **'Competente' organisaties**
- **The use of power to empower**
- **'Self-empowerment' van hulpverleners**

15

5. Casemanagement

- **Multidisciplinaire en naadloze hulpverlening**
- **Vraaggestuurd overleg**
- **Eigen-kracht conferenties**

16

3

BIND-KRACHT ziet relationele gelijkwaardigheid als basis van de kracht van de hulpverleningsrelatie

17

Inhoudelijke rollen voor een hulpverlener

De gids	Kennis, mensen aan hun recht laten komen
De vakman	Vaardigheden en handelings-competentie vergroten, dienstverlening op maat
Belangenbeharter	Stem geven, signaleren, handelingsmogelijkheden verruimen
Ondersteuner-stimulator	Perspectief bieden krachtgericht werken Mensen tot hun recht laten komen

18

Kenmerken van hulpverleningsrelaties

Vervreemdend	Autonomieverhogend
De afstandelijke relatie	De nabije relatie
De bureaucratische relatie	Gepersonaliseerde relatie
De paternalistische relatie	De emancipatorische relatie

19

4

BIND-KRACHT betekent
zich verbinden met de leefwereld,
wat ruimte schept voor
de kracht van het verschil

20

- **Effect van uitsluiting op zelfbeeld: kwetsuren en veerkracht**
- **Insiders-perspectief achtergrond van gedrag en houding**
- **Belang van betekenis-volle rollen, gezinsleven, netwerk**
- **Aansluiten bij eigen drijfveren en wensen**
- **Aandacht voor heterogeniteit in het leven met armoede**

21

5
BIND-KRACHT heeft oog voor
psychologische processen
en hun invloed op structureel vlak

22

Krachtgerichte psychologische kijk

- **Positieve psychologie**
- **Psychologisch kapitaal**
- **Veerkracht**

23

Bouwstenen veerkracht

1. **Geen internalisering van uitsluiting, geen slachtofferrol**
2. **Recht op en kracht van het geven**
3. **Herstel van zelfrespect door positieve identiteitsvorming**
4. **Inzicht in en omgaan met de 'tweede klap'**
5. **Afstand nemen**
6. **Adopteerbaarheid**

24

Psychologische mechanismen

1. Veilige gehechtheid
2. Interne beheersingsoriëntatie
3. Ethisch-relatieve dimensie van het contextuele kader
4. Fundamentele attributiefout

25

6

**BIND-KRACHT vraagt
een positieve basishouding en gaat
uit van de kracht van dialoog en
participatie**

26

Een positieve basishouding

- **Het krachtenperspectief**
- **Partnerschap**
- **Presentie**
- **Respect**

27

Functionaliteit positieve basishouding

- **Invoegen en enten**
- **Motivatie**
- **Hulpverleningsrelatie en outcome**
- **Brugfunctie**

28

Noodzakelijke voorwaarden

- **Presentie en interventie**
- **Medevoelen is geen medelijden**
- **Dialogoogsturing**
- **Bemoeizorg**

29

7

**BIND-KRACHT wil
spanningsvelden en machtsrelaties
bespreekbaar en hanteerbaar maken**

30

Bewust, reflexief en in dialoog omgaan met spanningsvelden

- **Vertrouwen/begeleiding en controle**
- **Produkt en proces**
- **Aangaan van binding en versterkend normerend werken**

31

8

**BIND-KRACHT ontwikkelt zich
via gepaste rolcombinaties
tussen hulpvragers en hulpverleners**

32

Typologie van hulpvragers

AUTONOMEN	AFHANKELIJKEN
1. De plantrekker	3. De passieve consument
2. De tijdelijke hulpvrager	4. De aanhankelijke blijver
5. De autonome hulpvrager	
6. De bereidwillige medewerker	

33

Een typologie van hulpverlenersrollen

	ORGANISATIE	INDIVIDU
PRODUCT	1. Rituele zorgverstreker	3. De Redder
	2. Controleur-inspecteur	4. De probleemoplosser
PROCES	5. De begeleider	
	6. De bemiddelaar	

34

Hulpverlener Hulpvrager	Rituele zorg- verstrekker	Controleur	Redder	Probleem oplosser	Begeleider	Bemiddelaar
Plantrekker	-	-	-	-	?	-
Tijdelijke hulpvrager	-	-	SS	S	-	-
Consument	S	-	-	SS	?	-
Aanhankelijke blijver	-	-	-	S	?? ??	-
Autonome hulpzoeker	?	?	-	SS	?? S	?
Bereidwillige medewerker	-	-	-	?	????? ????? SS	SS

35

9
BIND-KRACHT groeit
in een stimulerende omgeving
en empowerende organisatie

36

'Enabling niche'

- **Geen stigmatisering**
- **Aandacht voor gehele persoon**
- **Verandering en groei**
- **Toegang tot andere niches**
- **Aanleren vaardigheden**

Krachtgericht groepswerk

'Kwartiermaken'

- **Maatschappelijk steunfiguren**
- **Gastvrijheid en betrokkenheid**
- **Gearrangeerde ontmoeting**

37

10 BIND-KRACHT vereist overlegnetwerken en een krachtgericht beleid

38

Overlegnetwerken

- **Gedeelde en naadloze zorg**
- **Lokaal cliëntoverleg**
- **Samenwerking met paraprofessionelen, vrijwilligers en steunfiguren**
- **Structurele participatie en overleg met doelgroep(organisaties)**

39

Krachtgericht sociaal beleid

*'Having rights but no resources,
it 's a cruel joke'*

- **Signaalfunctie**
- **Partnerschappen**
- **Kracht en kwetsbaarheid van meerlagigheid**

40

Karel de Grote-Hogeschool Antwerpen

10 krachtlijnen van Bind-Kracht als een appél voor de hulpverlening

samen investeren in welvaart en welzijn
s'investir dans le bien-être et la prospérité
gemeinsam in Wohlstand und Gemeinwohl investie

